

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бутирін Євген	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	18 21
Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
Железков Андрій	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
Завгородня Юлія	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
Каприця Роман	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
Кміта Н., Сенюк О.	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
Кобець Юлія	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
Колеснік Маргарита	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
Колодяженський В.	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
Косенко Микола	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
Краснопольська Тетяна	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
Лисенко Юлія	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
Ломака Іванна	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
Малашенко Людмила	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

Железков А.І.,
аспірант кафедри політичних теорій
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ

Сучасні тоталітарні та авторитарні політичні системи суттєво трансформувалися особливо після протестів та мітингів, що характеризували повалення класичних недемократичних режимів наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. («третя хвиля демократизації»). Політична еліта формує та концентрує владу в своїх руках через свою поведінку та характер прийняття рішень (при таємних намірах порушити демократичну систему). Проблема стає досить актуальною, враховуючи зростання авторитарних тенденцій не тільки в регіонах гібридних держав, зумовлених історичними аспектами політичного розвитку, але й в країнах які вважалися повноцінними демократіями та стійкими філософсько-правовими ліберальними традиціями. Класичний тип автократії, що базується на авторитетності політичного лідера, є менш поширеним явищем та стосується регіонів з менше розвиненими мережами поширення інформації. Загалом навіть при наявності сучасного технологічного розвитку суспільство в цілому має залишатися на традиційних засадах формування та виховання поколінь з консервативним шляхом (держави африканського континенту, Центральної та Південної Америки). Але при широкій обізнаності громадськості, розвитку мережевого простору та рівня залучення до інформації – утримувати владу політичному лідеру, навіть з урахуванням авторитетності очільника уряду (автократа), буде важко [4].

В таких випадках більшість автократичних режимів трансформуються за допомогою ідеології, при їхній вибірковості та бажанні довгостроково утримувати владу в своїх руках, політичні еліти, автократи та їх оточення виявляють привабливість до радикальних ідеологічних доктрин (які, звісно, за контекстом можуть змінити на власний розсуд). Так, серед сучасних політичних режимів йде консолідація влади в тоталітарних тенденціях, партійна система підсилює владу політичного лідера. Відомі науковці Х. Лінц та Х. Арндт також вказують що в акценті монополізму політичної сили зникають плюралізм, вільні вибори, прозорість діяльності державних органів та стирання кордонів між гілками влади. На відміну від традиціоналістичних суспільств з їх

авторитарними режимами (навіть при наявності партійної боротьби, відсутня ідеологічна складова та дуже низький вплив останньої на суспільство), в державах, де протягом останніх десятиліть була сильна ідеологічна складова, формується авторитарно-тоталітарний політичний режим з обома елементами [1; 2].

В таких режимах завдяки партійній присутності можна отримати тотальний контроль та лояльність суспільства (що було проблемою авторитаризму) та покращити інститут лідера «вождя», при цьому необов'язково щоб «вождь» відповідав дійсності постаті офіційної пропаганди, а якщо урахувати довготривалість правління диктаторів, то для суспільства створюється «міраж» його могутності. В пострадянських країнах, в яких демократичні процеси були «замасковані» та протягом 35 років незалежності (Казахстан, Білорусь, РФ), політична еліта залишалася незмінною, це призвело до періоду стагнації та монополізації однією партією всіх державних структур. Хоча офіційної заборони інших політичних сил немає, проте система ієрархізована під вплив «вождя» та партії, яку він створив [3]. В даному випадку держава перетворюється на парадокс «міражів» та ідеологічного радикалізму, щоб зайняти інформаційно електорат та утримувати його лояльність і згуртованість. Цікавим фактом є те що у вище згаданих країнах еліти живуть минулим та не можуть запропонувати розвиток політичної системи (президенти – фактичні диктатори, очільники урядів мають вік в діапазоні більше 70 років, а влада не є панацеєю для нових рішень та здорового глузду).

Суспільство існує в вакуумі, побудованому владою, відволікається на інші внутрішні (за протоколом пропаганди - пошук ворогів емігрантів та сіоністів чи шпигунів) чи зовнішні питання (гібридна війна та вторгнення в сусідні держави, з виправданням своїх «героїчних вчинків» для внутрішньої аудиторії). Наприклад, підтримка уряду Ірану терористичних організацій та політика направлена проти Ізраїлю, ЄС, США, допомога РФ у збройній агресії проти України. Діяльність уряду РФ, який по «штучно» створеним причинам розв'язав війну, вторгнувшись в Грузію в 2008 році, в Україну в 2014 році, та поширивши свої агресивні дії з 24.02.2022 року. Як наслідок, у внутрішній та зовнішній політиці відбувається радикалізація атмосфери, мілітаризація суспільних думок та консолідація навколо «правильного шляху» влади. Важливо відмітити що цьому сприяє недалекоглядність, відсталість суспільства, яке деградує під впливом пропаганди, міфів та стереотипів (що вигідно можновладцям), перемістивши рівень розвитку суспільство до стану середньовіччя.

Таким чином, можна констатувати що сучасні авторитарні та тоталітарні режими поєднуючи свої елементи для утримання влади, вдаються до

радикалізованих політичних доктрин та дій, руйнації інформаційного плюралізму. Подібні політичні системи винищують своє суспільство в освітньому та культурному аспекті, та несуть загрозу для регіонів та всього світу в цілому. Прикриваючи відсутність досягнень та соціальної справедливості (хоча внутрішня аудиторія вважає це неможливою мрією та вважають що вони під тиском режиму живуть «в найкращій країні»), диктатори та їх прибічники вдаються до погроз на міжнародній арені, вторгнень та захоплення територій інших держав, що спричиняє велику кількість жертв. Водночас постає критичне питання щодо спроможності міжнародної системи безпеки та її інституцій адекватно відповідати на виклики сучасності. В умовах локальних воєн та гібридного поширення радикальних ідеологій (від неофашизму до ксенофобії) чинна архітектура безпеки демонструє невідповідність динаміці глобальних загроз, що ставить під удар майбутнє всього людства.

Аналізуючи динаміку розвитку згаданих режимів, можна виокремити три ключові сценарії, що визначатимуть політичну карту найближчих десятиліть:

Перший – трансформація в «цифрові ГУЛАГи». У середньостроковій перспективі ми спостерігатимемо остаточний перехід від «інформаційного авторитаризму» (маніпуляцій) до цифрового тоталітаризму. Завдяки системам соціального кредиту та ШІ-контролю, режими намагатимуться подолати «проблему вождя» (старіння еліт), замінивши харизму лідера алгоритмічним примусом. Це створить ілюзію стабільності, яка насправді буде глибокою консервацією відсталості.

Другий – пастка мілітаристської ескалації. Оскільки внутрішні ресурси для розвитку вичерпані, єдиним джерелом легітимності для таких держав залишатиметься «зовнішня перемога». Прогноз невтішний: кількість локальних та проксі-конфліктів зростатиме. Режими типу РФ або Ірану намагатимуться створити «Інтерпол диктаторів» (мережу взаємодопомоги недемократичних країн, що дозволить їм обходити санкції та спільно придушувати протести).

Останній – незворотій розрив із реальністю (ефект «чорного лебедя»). Головною загрозою для таких систем залишається біологічний фактор та ієрархічна закритість. Оскільки еліти (70+ років) живуть минулим, вони неминуче припустяться фатальної помилки у розрахунках (miscalculation), недооцінивши або технологічний прогрес Заходу, або рівень внутрішнього відчаю власного суспільства. Це призведе до хаотичного розпаду систем, який може стати як вікном можливостей для демократії, так і джерелом тривалого хаосу в регіонах.

Література:

1. Поліщук І. О. Авторитаризм як геополітичний феномен. *Політичне*

життя. 2025. С. 120-124. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.1.9>

2. Скрипнюк О. О. Сучасний авторитарний режим: характерні риси та прояви. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2020. № 2 (12). С. 18-23. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2020.210869>

3. NEW REPORT: Election Manipulation and Armed Conflict Drove 18th Consecutive Year of Decline in Freedom. 2024. *Freedom House*. <https://freedomhouse.org/article/new-report-election-manipulation-and-armed-conflict-drove-18th-consecutive-year-decline>

4. Schedler A. *Electoral Authoritarianism: The Dynamics of Unfree Competition*. Boulder : Lynne Rienner Publishers, 2006. 267 p.

Завгородня Ю. В.,

доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політичних теорій,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Сучасні збройні конфлікти характеризуються глибокою трансформацією форм і методів ведення війни, що зумовлено стрімким розвитком цифрових технологій. У цьому контексті особливої уваги набувають нові суб'єкти, які діють у кіберпросторі, зокрема цифрові волонтери та ІТ-армія. Їхня активність стала невід'ємною складовою спротиву в умовах російсько-української війни, демонструючи ефективність мережевої самоорганізації громадян.

Актуальність теми також визначається розмиванням традиційних меж між цивільним населенням і учасниками бойових дій. ІТ-армія виступає прикладом новітньої форми участі громадян у війні, де ключову роль відіграють цифрові навички, доступ до інформації та здатність до швидкої координації. Це породжує нові виклики для правового регулювання, зокрема щодо визначення статусу таких учасників і дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

Крім того, дослідження цифрового волонтерства та ІТ-армії є важливим для розуміння еволюції гібридних війн, у яких інформаційний та кіберпростір стають стратегічними аренами протистояння. Узагальнення українського досвіду дозволяє не лише оцінити ефективність цих форм участі, але й окреслити

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції